

Blogi strokovnjakov

Je sprejetje Zakona za zmanjšanje neenakosti in škodljivih posegov politike ter zagotavljanje spoštovanja pravne države (ZZNSPP) res škodljivo

Mirjam Trdan

Začnemo lahko s preprostim izrekom, da obljuba dela dolg, kakor lahko nekako ocenimo sprejetje Zakona za zmanjšanje neenakosti in škodljivih posegov politike ter zagotavljanje spoštovanja pravne države - ZZNSPP, ki je bil pripravljen in posredovan s strani Inštituta 8. marec takoj po volilnem dnevu 25. 4. 2022.¹ V kolikor ste pozorno spremljali volilni boj in bili pozorni na izjave prvaka Gibanja svoboda, dr. Roberta Goloba, kako bo civilna družba vključena v pripravo zakonov, bi naivno lahko razumeli, da v to kategorijo sodijo strokovna združenja, podjetniške zbornice, ki ustvarjajo dodano vrednost in prispevajo v proračun. Toda temu, v primeru obravnavanega zakona, ni tako. Lahko da s takšno izjavo delamo pripravljalcu predloga zakona krivico in so pri njegovi pripravi sodelovali tudi strokovnjaki npr. z davčnega področja, ki so predlagatelja prepričali, da ima škodljiv vpliv le določba o reprezentanci iz zadnje spremembe ZDDPO-2. A pustimo politiko in politične igrice ob strani. Držati se moramo usmeritve, da je DFP strokovna revija, zato bi bilo na mestu opravičilo, da smo si drznili reči nekaj besed, upamo da neškodljivih, le hudomušnih na to temo.

Potek sprejema zakona

Državni zbor je t. i. ZZNSPP sprejel na svoji seji 14. 7. 2022. Zakonodajno-pravna služba DZ je že predhodno podala pripombe, da noveliranje več zakonov v okviru enega, ni utemeljeno, in da naslov zakona ne odraža bistvene vsebine zakona, temveč zgolj predlagateljevo oceno, in da zakon vsebuje tudi novelo zakona ZDDPO-2, ki pa je izzet iz referendumskega odločanja, Posledično referendum na zakon ni mogoč. 20. 7. 2022 je Državni svet na svoji izredni seji izglasoval veto na zakon, toda na izredni seji Državnega zbora dne 21. 7. 2022² je bil zakon dokončno izglasovan z zahtevano večino in se bo posledično v praksi tudi udejalil.

Iz javno dostopnega predloga zakona je v oceni stanja in razlogih za sprejetje zakona podana vrsta, predvsem političnih razlogov, ki so inštitut privedli do predloga zakona, zato se bomo diskusije na to temo raje vzdržali. Vsak bralec naj si ustvari svoje mnenje. Našteli bomo le zakone, v katere zakon posega: Kazenski zakonik, Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb, Zakon o državnem tožilstvu, Zakon o ohranjanju narave, Zakon o orožju, Zakon o organiranosti in delu v policiji, Zakon o tujcih, Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo, Zakon o prevozu v cestnem prometu, Gradbeni zakon. V sestavku poglobitve rešitve zakona beremo, da zakon odpravlja škodljive in nesistematske zakonodajne intervencije s povrnitvijo zakonske ureditve v stanje pred spremembami, toda s to zanimivo filozofsko dikcijo se bomo ukvarjali v tem prispevku le v delu, ki se nanaša na področje obdavčitve pravnih oseb.

¹ Dobljeno 24. 7. 2022 na: <https://gremovolit.8marec.si/wp-content/uploads/2022/03/PREDLOG-ZAKONA-ZA-ZMANJSANJE-NEENAKOSTI-IN-SKODLJIVIH-POSEGOV-POLITIKE-TER-ZAGOTAVLJANJE-SPOSTOVANJA-PRAVNE-DRZAVE.pdf>

Povzetek predloga zakona

V poglavju 3. **Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb** v okviru 5. člena je zapisano: »V Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb se v 31. členu v prvem odstavku besedilo »v višini 60 %« nadomesti z besedilom »v višini 50 %«.

Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2),³ ki se spreminja: 31. člen (delno priznani odhodki) (1) Kot odhodki se priznajo v višini 60 %: 1. stroški reprezentance; 2. stroški nadzornega sveta oziroma drugega organa, ki opravlja zgolj funkcijo nadzora. (2) Za stroške reprezentance se štejejo stroški za pogostitev, zabavo ter darila (z logotipom ali brez) ob poslovnih stikih zavezanca s poslovnimi partnerji.

Prepis obrazložitve predloga: »Predlagana ureditev odpravlja spremembe, ki so posledica novele Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2S) v 31. členu, ki v poglavju odhodkov pravnih oseb, ureja delno priznane dohodke. Za ugotavljanje dobička se priznajo odhodki, potrebni za pridobitev prihodkov, ki so obdavčeni po ZDDPO. Predlaga se, da se delno priznajo stroški reprezentance in stroški nadzornega sveta oziroma drugega organa, ki opravlja zgolj funkcijo nadzora in sicer v deležu 50 %. Med stroške reprezentance se štejejo stroški za pogostitev, zabavo ter darila (z logotipom ali brez) ob poslovnih stikih zavezanca s poslovnimi partnerji. Delež priznavanja navedenih odhodkov pri določanju davčne osnove zavezanca se tako poviša glede na prej veljavno ureditev. Posledice takšne, na videz malenkostne spremembe, so

² Zakon za zmanjšanje neenakosti in škodljivih posegov politike ter zagotavljanje spoštovanja pravne države (ZZNSPP) na dan pisanja prispevka še ni bil objavljen v Uradnem listu RS.

za državni proračun nezamisljive. Sprememba delno priznanih stroškov s 60 % na 50 % pomeni približno 2,6 mio EUR letno višje prihodke državnega proračuna iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb. S predlogom zakona, se z novelo ZDDPO-2S uvedeno spremembo 31. člena odpravlja tako, da se jo vrne v prejšnje stanje.«

Glede davčnih sprememb zadnje Janševe vlade nas preseneča, da so izračunali izpad prihodkov iz državnega proračuna le zaradi povišanja davčno priznanih odhodkov iz naslova reprezentance in stroškov nadzornega odbora. Očitno je bilo to storiti veliko lažje kot za ostale davčne razbremenitve na podlagi olajšav, ker enostavno vzamemo vsoto vseh subjektov na ločeni postavki DDPO in samo preračunamo na 60 % in dobimo izpad, seveda ob predpostavki, da se tovrstni odhodek ne bo bistveno spremenjal. Veliko težji bi bil izračun na podlagi novih olajšav za zaposlovanje, za digitalizacijo in zelene naložbe, za donacije. Res velika sreča za podjetnike, da na to področje niso posegali, čeprav osnovni cilj, to je vrnitev v prejšnje stanje, bi prav tako pomenil dodatne prihodke za državni proračun. Tako pa se sedaj osredotočamo predvsem na stroške reprezentance. Očitno se v ozadju te spremembe skriva velika bojazen predlagatelja zakona, da se v tej postavki skrivajo poslovno nepotrebni in zasebni stroški, ki jih je potrebno z davčno zakonodajo sankcionirati. V svoji dolgoletni praksi smo davčni svetovalci in računovodje doživeli že marsikaj, tudi izvajanje računovodske funkcije za mednarodno podjetje na področju trgovanja z naftnimi derivati. In ne boste verjeli, strošek reprezentance je bil v strukturi odhodkov celo pred stroški dela. In zakaj? Direktor družbe se je zavedal, da lahko le z odnosom do

svojih partnerjev, tako kupcev kot tudi dobaviteljev, uspe pripeljati do podpisa večmilijonskih pogodb. Pa da ne bi kdo tega razmel napačno; ni šlo za podkupovanje z namenom sklenitve posla, šlo je zgolj za izražanje visoke stopnje spoštovanja do partnerja, tako da ni bil povabljen na ocvrto piščančji zrezek, ampak na večerjo v najboljše svetovne restavracije. In Res je, da se računovodjem včasih megli pred očmi, ko knjižijo račune s ceno obroka na osebo 300 EUR in več. Toda ko osvojimo filozofijo delovanja take družbe, se ti to ne zdi več čudno. Tako prikazani visoki reprezentančni stroški so bili ubranjeni tudi v davčno-inšpekcijskem nadzoru. In kaj nam sporoča ta zgodba? Zgolj dejstvo, da tudi reprezentančni stroški kljub okrnjenemu davčnem priznavanju, prispevajo k dodani vrednosti in davčni osnovi, v določenih primerih še bistveno bolj kot neciljno usmerjeni stroški reklame ali odhodki sponzoriranja, ki velikokrat ne dosežejo svojega namena. V predmetni zgodbi pa je bila vedno tesna povezanost med reprezentančnimi stroški in prihodki, zato bi lahko zaključili, da je davčna obravnava v smislu škodljivosti tovrstnih stroškov reprezentance neposlovna oz. je odraz nerazumevanja dejanske poslovne realnosti. Toda na koncu bi lahko zaključili, da je res sreča, da na seznamu škodljivih ukrepov Janševe vlade ne najdemo zadnjih dohodninskih sprememb, predvsem tistih, ki razbremenjujejo stroške dela in povečujejo neto prejemke zaposlenih.

³ Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (Uradni list RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZD, 43/10, 59/11, 24/12, 30/12, 94/12, 81/13, 50/14, 23/15, 82/15, 68/16, 69/17, 79/18, 66/19 in 172/21).

Sklepno

Ob sprejetem minister Boštjančič javno izjavlja, da MF že pripravlja spremembe davčne zakonodaje, pri čemer se nekatere nanašajo na, v letu 2022, uveljavljene davčne spremembe, nekatere pa tudi na sistem normiranosti. Veseli smo lahko dejstva, da tokrat ne bo nosilec sprememb civilna družba in vsaj upamo tako, da bodo te pripravljene v pravo smer. Lahko pa se tudi, mogoče, bojimo, da bo v primeru sprememb na področju normiranosti vik in krik zagnala zopet civilna družba.